EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 06 27
COM(2019) 292 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo („Mokumas II“) taikymo grupės priežiūrai ir kapitalo valdymui draudimo ar perdraudimo įmonių grupėje

I. Įžanga

Nuo 2016 m. sausio 1 d., kai pradėta taikyti direktyva „Mokumas II“[1], ja užtikrinama patikima ir griežta draudimo ir perdraudimo įmonių rizikos ribojimo ES sistema. Remiantis atskirų draudimo įmonių rizikos pobūdžiu, ja skatinamas palyginamumas, skaidrumas ir konkurencingumas.

Direktyvos „Mokumas II“ III antraštinė dalis susijusi su grupės draudimo ir perdraudimo įmonių priežiūra (toliau – grupės priežiūra). Direktyvoje naudojamas naujoviškas priežiūros modelis, pagal kurį pagrindinis vaidmuo tenka grupės priežiūros institucijai; taip pat pripažįstamas svarbus pavienių draudimo subjektų priežiūros institucijų vaidmuo.

Kaip reikalaujama direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalyje, šioje ataskaitoje vertinami sustiprintos grupės priežiūros ir kapitalo valdymo draudimo arba perdraudimo įmonių grupėje privalumai.

2018 m. birželio 7 d. Komisija kreipėsi į Europos draudimo ir profesinių pensijų instituciją (EIOPA) prašydama prisidėti prie šios ataskaitos rengimo[2]. Rengiant šią ataskaitą buvo atsižvelgta į 2018 m. gruodžio 19 d. pateiktas EIOPA pastabas[3].

Ataskaitą sudaro keturios dalys. II skyriuje nagrinėjama priežiūros praktika ir sunkumai, nustatant grupių priežiūros įgaliojimų taikymo sritį ir įgyvendinimą. III ir IV skyriuose vertinami sunkumai ir teisinis netikrumas, susijęs su grupės mokumo apskaičiavimu, grupės valdymu ir grupės ataskaitų teikimu[4]. Galiausiai V skyriuje pateikiama trumpa pakeitimų priežiūros ginčų tarpininkavimo ir draudimo garantijų sistemų (DGS) srityse, kurios nėra tiesiogiai susijusios su grupės priežiūra, apžvalga.

Kai kurios temos šioje ataskaitoje nenagrinėjamos. Direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalies g ir i punktai susiję su pertvarkymo (sprendimo) sistemomis. Komisija stebi tai, kas vyksta tarptautiniu lygmeniu pertvarkymo (sprendimo) ir sisteminės rizikos srityje[5], bet bendros visos ES iniciatyvos šioje srityje po direktyvos „Mokumas II“ įsigaliojimo neatsirado. Be to, 242 straipsnio 2 dalies f punktas susijęs su suderinta turto perdavimo, nemokumo ir likvidavimo procedūrų sistema. Šiuo metu šioje srityje nevyksta jokių politinių pokyčių nei ES, nei tarptautiniu lygmeniu.

Jei nenurodyta kitaip, ataskaitoje naudojami duomenys iki 2017 m. pabaigos, susiję su 28 Europos Sąjungos valstybėmis narėmis.

[1] 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo („Mokumas II“), OL L 335, 2009 12 17, p. 1.
[2] Žr. EIOPA išsiųstą raštą ir išsamų priedą.
[3] Paskelbta čia.
[4] Paprastai vadinama atitinkamai I ramsčio, II ramsčio ir III ramsčio reikalavimais.
[5] Žr., pavyzdžiui, šią nuorodą.

II. Grupės priežiūros ir draudimo ir perdraudimo įmonių grupių priežiūros įgaliojimų taikymo sritis

Direktyvoje „Mokumas II“ numatyta, kad grupės priežiūra turi būti taikoma šiais atvejais[6]:

- grupei vadovauja draudimo ar perdraudimo įmonė, kuri yra įsteigta Europos ekonominėje erdvėje (EEE) ir bent viena iš jos susijusių įmonių yra kita EEE arba trečiojoje šalyje įsteigta draudimo ar perdraudimo bendrovė;
- grupėje yra EEE draudimo ar perdraudimo patronuojamoji įmonė, o grupės patronuojančioji įmonė yra draudimo ar perdraudimo įmonė arba draudimo kontroliuojančioji bendrovė ar mišrią veiklą vykdanti finansų kontroliuojančioji bendrovė[7], įsteigta EEE arba trečiojoje šalyje;
- grupėje yra EEE draudimo ar perdraudimo patronuojamoji įmonė, o grupės patronuojančioji įmonė yra mišrios veiklos draudimo kontroliuojančioji bendrovė[8]; šiuo konkrečiu atveju grupės priežiūra ribojama ir aprėpia tik grupės vidaus sandorių, kuriuose dalyvauja draudimo ar perdraudimo įmonė, priežiūrą[9].

Remiantis nacionalinių priežiūros institucijų (toliau – NPI) atskleista priežiūros informacija ES grupės priežiūros institucija prižiūri maždaug 350 grupių.

a. Grupės priežiūra, kai pagrindinės patronuojančiosios įmonės buveinė yra trečiojoje šalyje

Ne EEE investuotojų sudarytų Europos draudikų įsigijimo sandorių pastaraisiais metais padaugėjo[10]. Iš tikrųjų įsigaliojus direktyvai „Mokumas II“ draudikams teko peržiūrėti savo verslo veiklą atsižvelgiant į naujus kapitalo reikalavimus. Remiantis kai kurių draudikų nuomone, atlikus šią peržiūrą buvo lengviau nustatyti įmones, iš kurių reikėtų atsiimti investicijas, ir įmones, kurias reikėtų įsigyti, nors galutinių požymių nėra. EIOPA vykdoma priežiūros veikla padeda stebėti šią tendenciją.

Šiuo metu maždaug 200 draudimo grupių pagrindinė patronuojančioji įmonė yra trečiojoje šalyje. Tokioms grupėms taikoma direktyvoje „Mokumas II“ numatyta grupės priežiūra[11]. NPI privalo pasikliauti lygiaverčių trečiųjų šalių priežiūros institucijų atlikta grupės priežiūra[12], bet pasaulio lygmeniu jos turi tiesiogiai taikyti grupės priežiūrą tais atvejais, kai pagrindinės patronuojančiosios įmonės buveinė yra nelygiavertėje trečiojoje šalyje[13]. Jeigu EEE nėra konsoliduojančios kontroliuojančiosios bendrovės, direktyvoje „Mokumas II“ nustatyta, kad grupės priežiūros institucija turėtų būti priežiūros institucija, suteikusi leidimą draudimo ar perdraudimo įmonei, kurios bendra balanso suma yra didžiausia[14].

[6] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 213 straipsnio 2 dalį.
[7] Kaip apibrėžta atitinkamai direktyvos „Mokumas II“ 212 straipsnio 1 dalies f ir h punktuose.
[8] Kaip apibrėžta atitinkamai direktyvos „Mokumas II“ 212 straipsnio 1 dalies g punkte.
[9] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 265 straipsnį.
[10] Pavyzdžiui, nuo 2017 m. Kinijos, Japonijos, Jungtinių Valstijų, Šveicarijos ir Kanados draudimo grupės ir privataus kapitalo investuotojai įgijo ES įsisteigusių įmonių kapitalo dalį.
[11] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 213 straipsnio 2 dalies c punktą.
[12] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 261 straipsnį.
[13] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 262 straipsnio 1 dalį.
[14] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 247 straipsnio 2 dalies b punkto v papunktį.

Todėl gali būti sudėtinga vykdyti išsamią grupės priežiūrą pagrindinės patronuojančiosios įmonės lygmeniu, nes tam reikia turėti galimybę susipažinti su informacija, susijusia su ne Sąjungoje vykdoma veikla. Dėl šios priežasties tokiais atvejais pagal direktyvos „Mokumas II“ 262 straipsnio 2 dalį priežiūros institucijos gali taikyti kitus metodus, kuriais užtikrinama tinkama grupės priežiūra. Tie metodai direktyvoje išsamiai neaprašyti, tik aiškiai minima galimybė grupės priežiūros institucijai reikalauti Sąjungoje įsteigti draudimo kontroliuojančiąją bendrovę, kuriai taikomi visi grupės priežiūros reikalavimai.

Tačiau praktiškai prižiūrint grupes, kurių patronuojančiųjų įmonių buveinės yra nelygiavertėse trečiosiose šalyse, elgiamasi labai įvairiai.

Viena vertus, pagal 262 straipsnio 2 dalį iki 2018 m. pabaigos Komisija gavo kelis pranešimus apie kitų metodų naudojimą iš dviejų NPI. Daugeliu atvejų tie pranešimai buvo susiję su grupės priežiūra Europos lygmeniu ir kitais ataskaitų teikimo reikalavimais siekiant stebėti riziką, kylančią dėl ne EEE įsteigtos draudimo ar perdraudimo įmonių grupės dalies.

Kita vertus, remdamosi atskleista priežiūros informacija kitos NPI prižiūri grupes, kurių pagrindinių patronuojančiųjų įmonių buveinės yra trečiosiose šalyse. EIOPA duomenimis, viena NPI mano, kad pakanka reikalavimo įsteigti EEE kontroliuojančiąją bendrovę ir kad ne EEE įsteigtos trečiųjų šalių grupės dalies nereikėtų įtraukti į grupės priežiūrą. Kitos NPI, nusprendusios nenaudoti kitų metodų, pažymi, kad gali būti sunku įgyvendinti 262 straipsnio 2 dalį, ir mano, kad joms turėtų būti numatyta galimybė visiškai nevykdyti grupės priežiūros pasaulio lygmeniu[15]. Tačiau tokie metodai nėra pakankami siekiant tinkamai stebėti riziką, kylančią dėl ne EEE įsteigtų trečiųjų šalių grupių dalių, ir kiltų abejonių dėl jų suderinamumo su direktyva „Mokumas II“.

b. <u>Grupės priežiūros ir priežiūros kontroliuojančiųjų bendrovių lygmeniu taikymo sritis</u>

Kiekvienu konkrečiu atveju ir kai įvykdyti tam tikri kriterijai, grupės priežiūros institucijos gali nuspręsti neįtraukti įmonės į grupės priežiūros taikymo sritį[16] (įskaitant grupės pagrindinę patronuojančiąją įmonę). Dėl tokio sprendimo grupės priežiūra kartais gali būti visai nevykdoma ir tai gali pakenkti draudėjų apsaugai ir vienodoms sąlygoms.

Kyla rizika, kad bus sudarytos nevienodos sąlygos net jeigu dėl pagrindinės patronuojančiosios įmonės neįtraukimo grupės priežiūra nėra nutraukiama, bet vykdoma tarpinės patronuojančiosios įmonės lygmeniu. Priėmus sprendimus dėl neįtraukimo iš tikrųjų gali būti suteikiama nemenka parama grupės kapitalui tais atvejais, kai pagrindinė patronuojančioji įmonė nevaldo viso tų patronuojamųjų įmonių kapitalo.

Be to, jeigu grupės patronuojančioji įmonė yra kontroliuojančioji bendrovė, grupės priežiūrą gali sudaryti tik pranešimas apie grupės vidaus sandorius, jeigu grupės priežiūros institucija mano, kad pagrindinė patronuojančiosios įmonės veikla nėra susijusi su draudimo

[15] Tačiau grupių, kurių patronuojančiosios įmonės yra užregistruotos nelygiavertėje trečiojoje šalyje, grupės priežiūra turi būti vykdoma remiantis direktyvos „Mokumas II“ 262 straipsniu.
[16] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 214 straipsnio 2 dalį.

patronuojamųjų įmonių kapitalo dalių valdymu[17]. Taigi dėl nenuoseklaus požiūrio į kontroliuojančiųjų bendrovių nustatymą Europos Sąjungoje tikriausiai susidarys nevienodos sąlygos. Apskritai EIOPA pažymi, kad kontroliuojančiųjų bendrovių lygmeniu nacionalinės teisės aktuose įtvirtinti grupės priežiūros institucijų kišimosi įgaliojimai kai kuriose jurisdikcijose yra ribojami[18].

c. Ankstyvosios intervencijos sistema grupės lygmeniu[19]

EIOPA taip apibrėžia ankstyvąją intervenciją: „*etapas, kuriame draudiko mokumas ima blogėti ir tikriausiai blogės ir nebeatitiks mokumo kapitalo reikalavimo, jeigu nebus imamasi taisomųjų veiksmų*“.

Grupės lygmeniu imantis ankstyvosios intervencijos veiksmų grupės priežiūros institucijoms reikia laiku gauti informaciją apie blogėjančią finansinę padėtį. Tuo tikslu pagal direktyvą „Mokumas II“[20] reikalaujama, kad draudimo ar perdraudimo įmonių grupės dalyvaujanti įmonė nedelsdama praneštų grupės priežiūros institucijai, kad grupės mokumo kapitalo reikalavimas (toliau – MKR) yra pažeistas arba tikriausiai bus pažeistas per ateinančius tris mėnesius. EIOPA praneša apie keturis trijų skirtingų valstybių narių pranešimus nuo 2016 m. sausio 1 d. (vienas iš tų atvejų yra tikrasis MKR pažeidimas). Per du mėnesius po to, kai nustatoma, kad nesilaikoma grupės MKR, grupės priežiūros institucijai turi būti pateiktas padėties atkūrimo planas[21]. Taip buvo grupės, kuri neatitiko grupės MKR, atveju.

Nors direktyvoje „Mokumas II“ nėra aiškiai kalbama apie ankstyvosios intervencijos įgaliojimus, tam tikra prasme jie į ją įtraukiami. Individualiu lygmeniu priežiūros institucijos turėtų būti įgaliotos imtis visų būtinų priemonių, kad apsaugotų draudėjų interesus, jeigu draudiko mokumo padėtis ir toliau blogėja[22]. Grupės lygmeniu direktyvoje „Mokumas II“ yra įtvirtinta prievolė visoms NPI, kurios yra grupės priežiūros institucijos, imtis būtinų priemonių, kai kyla pavojus grupės mokumui (net jeigu grupė atitinka visus norminius reikalavimus) arba kai dėl grupės vidaus sandorių ar rizikos koncentracijos kyla grėsmė grupės draudimo ar perdraudimo įmonių finansinei padėčiai[23].

Nepaisant šių nuostatų, EIOPA praneša, kad tik dvylika NPI turi aiškius įgaliojimus grupės lygmeniu imtis ankstyvosios intervencijos priemonių. Reikėtų papildomų tyrimų siekiant suprasti, kodėl dauguma NPI, kaip pranešama, nėra įgaliotos grupės lygmeniu imtis ankstyvosios intervencijos tikslų nepaisant sistemoje įtvirtintų nuostatų.

[17] Šiuo atveju kontroliuojančioji bendrovė yra mišrios veiklos draudimo kontroliuojančioji bendrovė (kaip paminėta direktyvos „Mokumas II“ 212 straipsnio 1 dalies g punkte), o ne draudimo kontroliuojančioji bendrovė (nurodyta 212 straipsnio 1 dalies f punkte).

[18] Panašių problemų pastebėta ir bankininkystės sektoriuje. 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/878, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2013/36/ES, dėl tam tikrų kontroliuojančiųjų bendrovių sukuriama speciali tvirtinimo procedūra ir suteikiami tiesioginės priežiūros įgaliojimai. Be to, 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) 2019/876 iš dalies pakeitus Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 patikslinami kriterijai, kuriuos taikant nustatoma, ar pagrindinė finansų įstaigos (kontroliuojančiosios bendrovės) veikla yra kontroliuoti bankininkystės patronuojamąsias įmones.

[19] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalies a punktą.

[20] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 218 straipsnio 5 dalį.

[21] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 218 straipsnio 4 dalį.

[22] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 141 straipsnį. Ši nuostata nėra taikoma *mutatis mutandis grupės lygmeniu*.

[23] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 258 straipsnio 1 dalį.

Nacionalinėse sistemose, kuriose NPI turi ankstyvosios intervencijos įgaliojimus, kriterijai yra labai įvairūs nuo visiškai kiekybinių (dviejų NPI atveju) iki visiškai kokybinių (dviejų kitų NPI atveju); aštuonios NPI taiko ir kiekybinius, ir kokybinius kriterijus. Įvairiose valstybėse narėse NPI, kurios yra grupės priežiūros institucijos, ankstyvosios intervencijos įgaliojimų rinkiniai gerokai skiriasi: kai kuriais iš jų (pavyzdžiui, riboti dividendų mokėjimą) gali naudotis visos NPI, o kitais (pavyzdžiui, reikalauti parduoti patronuojamąsias įmones) gali naudotis tik kai kurios NPI.

III. I ramstis. Grupės mokumo apskaičiavimas ir priežiūra

Grupės mokumo priežiūra reiškia, kad vyksta stebėsena, ar grupė turi tinkamas nuosavas lėšas ir ar jų suma visuomet bent jau lygi grupės MKR[24]. Paprastai grupės mokumas turi būti apskaičiuojamas taikant 1 metodą (toliau – apskaitos konsolidavimu paremtas metodas)[25]. Šiuo atveju ir grupės nuosavos lėšos, ir grupės MKR apskaičiuojami remiantis konsoliduotosiomis ataskaitomis. Numatytąjį metodą taiko daugiau nei 90 proc. Europos grupių.

Grupės priežiūros institucijos gali nuspręsti po konsultacijų su kitomis atitinkamomis priežiūros institucijomis ir pačia grupe tai grupei taikyti 2 metodą (toliau – atimties ir sudėties metodas) arba 1 ir 2 metodų derinį, jei netinka taikyti tik 1 metodą[26]. Prieš priimdama tokį sprendimą grupės priežiūros institucija turi apsvarstyti kelis Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 (toliau – deleguotasis reglamentas „Mokumas II“)[27] 328 straipsnyje išvardytus kriterijus kartu. Tokiu atveju įmonės, kurioms netaikomas 1 metodas, prisideda prie grupės nuosavų lėšų ir grupės MKR proporcinga savo individualia nuosavų lėšų ir kapitalo reikalavimų dalimi.

Praktiškai ir remiantis NPI atskleista priežiūros informacija išsamus atimties ir sudėties metodas taikomas itin retai ir atitinkamoms grupėms tenka mažiau nei 0,9 proc. visos grupių nuosavų lėšų sumos Europos lygmeniu.

a. Grupės nuosavos lėšos

i. Grupės nuosavų lėšų klasifikavimas

Kad patronuojamųjų draudimo ir perdraudimo įmonių, draudimo kontroliuojančiųjų bendrovių, mišrią veiklą vykdančių finansų kontroliuojančiųjų bendrovių ir papildomas paslaugas teikiančių įmonių[28] nuosavų lėšų elementus būtų galima klasifikuoti grupės lygmeniu, jos turi atitikti reikalavimus, nustatytus deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 331–333 straipsniuose. Tai reiškia, kad tam, kad nuosavų lėšų elementas būtų laikomas tinkamu grupės lygmeniu, nepakanka jo klasifikuoti kaip nuosavų lėšų elemento individualiuoju lygmeniu.

[24] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 218 straipsnį.
[25] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 220 straipsnį.
[26] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 220 straipsnį.
[27] 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/35, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo („Mokumas II“), OL L 12, 2015 1 17, p. 1.
[28] Kaip apibrėžta deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 1 straipsnio 53 punkte.

Aiškiai nustatytas vienas papildomas reikalavimas – kad grupės nuosavų lėšų elementas būtų nesuvaržytas[29]. Praktiškai tai reiškia, kad gali kilti poreikis individualiuoju lygmeniu atliktą suvaržymų vertinimą papildyti papildoma grupės lygmens analize.

Visų pirma, deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 127 konstatuojamojoje dalyje pateikiamas suvaržymo pavyzdys, susijęs su draudimo kontroliuojančiųjų bendrovių arba mišrią veiklą vykdančių finansų kontroliuojančiųjų bendrovių nuosavų lėšų elementais[30]. EIOPA pabrėžia, kad vertinant, ar yra suvaržymas, reikėtų vadovautis ta konstatuojamąja dalimi. Tačiau kai kurios NPI pageidautų aiškesnės teisės akto nuostatos, kad būtų užtikrintas to reikalavimo vykdymas. Be to, EIOPA pažymi, kad nėra aišku, ar toje konstatuojamojoje dalyje nustatyti principai taip pat turėtų būti taikomi patronuojančiosioms draudimo ar perdraudimo įmonėms, kurių nuosavų lėšų elementai taip pat turi būti nesuvaržyti[31]. Kelios NPI jau laikosi 127 konstatuojamosios dalies neatsižvelgdamos į patronuojančiosios įmonės pobūdį.

Papildomas reikalavimas dėl grupės nuosavų lėšų[32] susijęs su tuo, kad turi būti numatyta galimybė anuliuoti arba atidėti paskirstomas sumas[33], taip pat sustabdyti jų grąžinimą arba išpirkimą[34], jeigu nesilaikoma (arba paskirsčius tas sumas būtų nesilaikoma) grupės MKR ir (arba) grupės minimalaus kapitalo reikalavimo. Tačiau reglamente nėra aiškiai nurodyta, ar šio reikalavimo nesilaikymas reiškia, kad priemonės jokiomis aplinkybėmis negalima pripažinti grupės nuosavomis lėšomis, net jeigu ja prisidedama prie rizikos, kylančios dėl susijusios draudimo bendrovės, padengimo.

ii. Grupės nuosavų lėšų prieinamumas

Deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 330 straipsnio 1 dalyje nustatyti kriterijai, kuriuos NPI turėtų apsvarstyti vertindamos nuosavų lėšų prieinamumą grupės lygmeniu. Vertinant grupės nuosavų lėšų prieinamumą reikia išmanyti apie įvairių šalių, kuriose grupė vykdo veiklą, sutarčių teisę ir įmonių teisę. Tai kelia sunkumų grupės priežiūros institucijoms, visų pirma, didelių tarpvalstybinių grupių atveju.

Kartais prieinamumo vertinimas painiojamas su paprastu turto likvidumo vertinimu, nes prieinamumo vertinimas aprėpia ir galimybę nuosavomis lėšomis padengti visų rūšių nuostolius, ir galimybę perleisti turtą[35]. Priežiūros praktika labai skiriasi ir tai gali turėti didelį poveikį grupės mokumo skaičiavimams. Toks neapibrėžtumas susijęs su:

---

[29] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 331, 332 ir 333 straipsnių 1 dalies b punktą.

[30] „*[N]uosavų lėšų elementai, kuriuos išleido grupei priklausanti draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanti finansų kontroliuojančioji bendrovė, neturėtų būti laikomi nesuvaržytais, išskyrus atvejus, kai su tais nuosavų lėšų elementais susiję reikalavimai eina po visų grupei priklausančių draudimo ar perdraudimo įmonių draudėjų bei naudos gavėjų reikalavimų*“.

[31] Šiuo požiūriu deleguotojo reglamento 331 straipsnio antraštė gali būti nevisiškai suderinama su to straipsnio turiniu. Iš tikrųjų iš antraštės galima suprasti, kad tas straipsnis taikomas tik susijusioms draudimo ar perdraudimo įmonėms, o to straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jis taikomas ir dalyvaujančioms įmonėms.

[32] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 331, 332 ir 333 straipsnių 2 dalies a punktą.

[33] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 71 straipsnio 1 dalies l punktą, 73 straipsnio 1 dalies g punktą ir 77 straipsnio 1 dalies g punktą. Paskirstomos sumos – tai dividendai už nuosavo kapitalo priemones ir subordinuotųjų skolų atkarpų mokėjimai. Paskirstomų sumų anuliavimas pažeidus grupės MKR privalomas tik dėl 1 lygio nuosavų lėšų.

[34] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 71 straipsnio 1 dalies j punktą, 73 straipsnio 1 dalies f punktą ir 77 straipsnio 1 dalies f punktą.

[35] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 330 straipsnio 1 dalies a ir b punktus.

- metodais, kurie gali būti naudojami siekiant parodyti galimybę panaudoti nuosavas lėšas per daugiausiai devynių mėnesių laikotarpį[36];
- tam tikrų elementų, kaip antai suderinimo rezervo[37] (įskaitant į būsimas įmokas įtrauktą prognozuojamo pelno sumą ir nerizikingų palūkanų normų arba techninių atidėjinių pereinamojo laikotarpio priemonių naudą[38]), arba mažumos dalių tvarkymu;
- nuostatos, pagal kurią tam tikrus neprieinamus elementus galima įtraukti į grupės nuosavas lėšas iki kiekvieno susijusio draudiko indėlio į grupės MKR sumos, aiškinimu[39].

b. Grupės kapitalo reikalavimai

i. 1 metodo (apskaitos konsolidavimu paremto metodo) naudojimas

Kai naudojamas 1 metodas, pagal direktyvą „Mokumas II“ grupės turi visiškai konsoliduoti visas EEE ir ne EEE draudimo ar perdraudimo patronuojamąsias įmones[40] arba, jeigu nėra reikiamos informacijos, atimti visą tų įmonių balansinę vertę[41]. Tačiau kai kurios NPI mano, kad tie reikalavimai netinka didelėms tarptautinėms grupėms ir kad galima sukurti supaprastintus metodus. Apskritai dėl kitų konsolidavimo metodų skirtumų pagal direktyvą „Mokumas II“ ir TFAS grupėms gali kilti didelių veiklos sunkumų[42].

Nustatant konsoliduotą grupės MKR reikėtų atsižvelgti į bendrą visoms draudimo ir perdraudimo įmonėms kylančios rizikos diversifikavimą siekiant tinkamai perteikti tos grupės rizikos poziciją[43]. Taigi beveik visais atvejais, kai naudojamas 1 metodas, grupės MKR bus mažesnis nei visų tos grupės draudimo ir perdraudimo įmonių individualių MKR suma. Tačiau, EIOPA duomenimis, kai kurios grupės priežiūros institucijos apriboja diversifikacijos naudą manydamos, jog draudimo ar perdraudimo įmonės MKR yra kliūtis perleisti jos nuosavas lėšas. Toks aiškinimas turėtų tokį pat poveikį grupės mokumui, kaip draudimas tarp tam tikros grupės įmonių dalytis diversifikacijos nauda.

Be to, kai kurie suinteresuotieji subjektai teigia, kad taikant minimalaus konsoliduotos grupės MKR (toliau – grupės minimalaus kapitalo reikalavimas) apskaičiavimo metodą gali kilti nenumatytų pasekmių. Iš tiesų, nors individualiuoju lygmeniu minimalaus kapitalo reikalavimas negali būti mažesnis nei 25 proc. ir didesnis nei 45 proc. įmonės MKR[44], grupės lygmeniu tokio intervalo nėra. Todėl kai kurių grupių atveju grupės minimalaus kapitalo reikalavimas yra artimas (arba netgi lygus) grupės MKR, o grupės minimalaus kapitalo

[36] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 330 straipsnio 1 dalies c punktą.
[37] Kaip apibrėžta deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 70 straipsnyje.
[38] Žr. atitinkamai direktyvos „Mokumas II“ 308c ir 308d straipsnius.
[39] Kai kurios NPI mano, kad indėlio negalima padengti tik neprieinamais elementais.
[40] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 335 straipsnio 1 dalies a punktą ir 336 straipsnio a punktą.
[41] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 229 straipsnį.
[42] Pavyzdžiui, pagal deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 335 straipsnį nėra aiškaus skirtumo tarp bendrųjų įmonių ir bendrosios veiklos, kaip apibrėžta TFAS 11. Tai reiškia, kad nors draudikas privalo atsiskaityti už jam priklausančią bendrosios įmonės dalį apskaitos tikslais naudodamas nuosavybės metodą, jam gali tekti taikyti proporcingą konsolidavimą pagal direktyvą „Mokumas II“ (tam reikia išsamesnės informacijos, kurios gali nebūti).
[43] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 101 konstatuojamąją dalį.
[44] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 129 straipsnio 3 dalį. Toks intervalas nėra taikomas tais atvejais, kai minimalaus kapitalo reikalavimas yra lygus absoliučiai žemiausiai ribai, kaip apibrėžta direktyvos 129 straipsnio 1 dalies d punkte.

reikalavimo santykis gali būti mažesnis nei grupės MKR santykis arba labai panašus į jį[45]. Tad gali būti atvejų, kai grupė pažeidžia tą grupės minimalaus kapitalo reikalavimą anksčiau nei grupės MKR. Tokiais atvejais grupės minimalaus kapitalo reikalavimu apribojama diversifikacijos nauda, kurią grupė gali pripažinti savo kapitalo reikalavimuose.

Galiausiai požiūris į trečiųjų šalių draudimo ar perdraudimo įmones vertinant grupės minimalaus kapitalo reikalavimą galbūt nėra pakankamai aiškus nepaisant EIOPA gairių[46] šia tema.

ii. 1 ir 2 metodų derinio naudojimas

Jeigu naudojamas metodų derinys, kelios NPI mano, kad įmonės, įtraukiamos taikant 2 metodą, vis tiek turėtų prisidėti prie konsoliduotosios grupės MKR dalies[47]. Kitos tokiam požiūriui nepritaria – jį taikant ta pati rizika būtų skaičiuojama du kartus, nes tokios įmonės taip pat prisideda prie viso grupės MKR proporcinga savo individualaus MKR dalimi[48]. Kita vertus, jeigu taikomas tik 2 metodas, grupės MKR grindžiamas kiekvienos įmonės individualiu MKR neatėmus grupės vidaus sandorių (tad ta pati rizika skaičiuojama du kartus).

Taip pat nėra aišku, ar 2 metodą taip pat galima taikyti draudimo kontroliuojančiosioms bendrovėms, ne tik draudikams. Tačiau tai reikštų, jog reikėtų užtikrinti, kad tokioms įmonėms keliamas sąlyginis kapitalo reikalavimas būtų nuosekliai apskaičiuojamas visoje Sąjungoje.

Galiausiai nėra aišku, ar 2 metodą galima taikyti konsoliduotam pogrupiui[49]. EIOPA mano, kad atimties ir sudėties metodą galima taikyti tik pavienėms įmonėms.

iii. Grupės vidaus modeliai[50]

Remiantis joje įtvirtintu į riziką orientuotu požiūriu pagal direktyvą „Mokumas II“ apskaičiuodamos MKR draudimo įmonės ir grupės, gavusios priežiūros institucijų patvirtinimą, gali naudoti vidaus modelius vietoj standartinės formulės. Direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnyje apibrėžiami grupės vidaus modeliai ir išdėstomos taisyklės, kaip priimti bendrą sprendimą dėl vieno iš jų taikymo.

Remiantis NPI atskleista priežiūros informacija yra 45 patvirtinti vidaus modeliai[51], naudojami grupės lygmeniu dešimtyje ES valstybių narių. Apskritai NPI mano, kad

[45] Taip gali būti todėl, kad direktyvoje „Mokumas II“ yra nustatyti griežtesni tinkamumo kriterijai nuosavoms lėšoms grupės minimalaus kapitalo reikalavimui padengti. 3 lygio nuosavos lėšos ir papildomos nuosavos lėšos nėra tinkamos grupės minimalaus kapitalo reikalavimui padengti; jos yra tinkamos tik grupės MKR padengti.
[46] Paskelbta čia.
[47] Gali būti laikoma, kad jais prisidedama prie nuosavybės vertybinių popierių, valiutos ir rinkos rizikos koncentracijos submodulių.
[48] Šis argumentas dėl valiutos rizikos yra ginčytinas: taikant 2 metodą gali nepavykti tinkamai įvertinti valiutos rizikos, kylančios dėl to, kad trečiosios šalies įmonės lygmeniu ir grupės lygmeniu naudojamos skirtingos valiutos.
[49] Tai reikštų, kad konsoliduotojo kapitalo reikalavimą galima apskaičiuoti pogrupio lygmeniu (t. y. atėmus grupės vidaus sandorius ir leidus pasireikšti diversifikacijos efektui tarp to pogrupio įmonių) ir vėliau sudėti tą kapitalo reikalavimą su likusios grupės kapitalo reikalavimu.
[50] Žr. 242 straipsnio 2 dalies b punktą.
[51] Vienuolika visapusiškų vidaus modelių arba trisdešimt keturi daliniai vidaus modeliai.

direktyvoje „Mokumas II“ siūlomos priemonės ir lankstumas, kurių reikia siekiant veiksmingai įvertinti, patvirtinti ir stebėti grupės vidaus modelių tinkamumą.

Jeigu grupės vidaus modelis neaprėpia visų susijusių draudimo ir perdraudimo įmonių (dalinis vidaus modelis), grupės gali nuspręsti įmonėms, kurioms netaikomas vidaus modelis, taikyti:

- vieną iš integravimo metodų, nustatytų Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 (toliau – deleguotasis reglamentas „Mokumas II“) XVIII priede;
- atimties ir sudėties metodą (2 metodą).

Tačiau integravimo metodai buvo pirmiausia sukurti siekiant integruoti įvairių rūšių riziką, o ne įmones. Todėl naudojant tuos metodus grupės lygmeniu gali nepavykti tinkamai perteikti įmonių tarpusavio priklausomumo. Taip pat gali atsirasti reglamentavimo arbitražo galimybių sprendžiant, ar panaudoti integravimo metodą (kuriam nereikia atskiro patvirtinimo proceso) arba atimties ir sudėties metodą (kuriam reikia iš anksto gauti priežiūros institucijos patvirtinimą). Iš tikrųjų įmonės įtraukimas gali suteikti daugiau naudos pasirinkus integravimo metodą, o ne atimties ir sudėties metodą[52], nebent suinteresuotosios įmonės buveinė būtų lygiavertėje trečiojoje šalyje; tokiu atveju grupei gali būti naudingiau taikyti 2 metodą, kad būtų remiamasi vietos taisyklėmis[53].

Galiausiai EIOPA pažymi, kad dėl skirtingos priežiūros praktikos kai kurios grupės neįtraukia tam tikrų jurisdikcijų į savo vidaus modelius. Be to, priimant bendrą sprendimą tas pats vidaus modelis grupės lygmeniu ir susijusių įmonių lygmeniu gali būti įgyvendintas įvairiai, kalbant apie pagrindinius aspektus, kaip antai dinaminio kintamumo koregavimo įgyvendinimą arba valstybės rizikos modeliavimą. Tokie skirtumai gali padaryti poveikį grupės rizikos valdymui.

iv. Kitų finansų sektorių įmonių tvarkymas

Kitų finansų sektorių įmones (pavyzdžiui, kredito ir finansų įstaigas arba profesinių pensijų įstaigas) reikėtų įtraukti į grupės mokumo apskaičiavimą atsižvelgiant į proporcingą jų sektorinių nuosavų lėšų ir kapitalo reikalavimų dalį[54]. Ir EIOPA, ir NPI nuomone, teisės aktuose nėra aiškiai nurodyta, kaip tokios įmonės turėtų prisidėti prie grupės MKR padengimo.

Visų pirma, paaiškėja, kad įvertinti sektorinių nuosavų lėšų kokybę ir prieinamumą pagal direktyvos „Mokumas II“ principus yra sunku. Teisės aktuose taip pat nenurodoma, kaip elgtis su sektorinio kapitalo rezervu ir papildomu kapitalu.

Galiausiai direktyvos „Mokumas II“ 228 straipsnyje numatoma, kad apskaičiuojant grupės, kurioje yra susijusi kredito ar finansų įstaiga arba investicinė įmonė, mokumą ta grupė gali *mutatis mutandis* taikyti 1 arba 2 metodą, nustatytą Direktyvos 2002/87/EB[55] I priede. Tame

[52] Pavyzdžiui, mažumos palūkanos gali būti grupės nuosavų lėšų dalis, jeigu naudojamas integravimo metodas, bet naudojant atimties ir sudėties metodą taip būti negali.

[53] Jeigu naudojant 2 metodą įtrauktos susijusios draudimo ar perdraudimo įmonės buveinė yra lygiavertėje trečiojoje šalyje, kaip numatyta direktyvos „Mokumas II“ 227 straipsnyje, tos įmonės nuosavas lėšas ir kapitalo reikalavimus galima nustatyti laikantis vietos taisyklių dėl grupės mokumo apskaičiavimo.

[54] Žr. deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 335 straipsnio 1 dalies e punktą ir 336 straipsnio d punktą.

[55] 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/87/EB dėl finansiniam konglomeratui priklausančių kredito įstaigų, draudimo įmonių ir investicinių firmų papildomos priežiūros, ir iš dalies keičianti

straipsnyje taip pat numatoma, kad 1 metodą galima taikyti tik jeigu grupės priežiūros instituciją „*tenkina subjektų, kuriems turėtų būti taikomas konsolidavimas, integruoto valdymo ir vidaus kontrolės lygis*“. Tačiau dėl dviejų sistemų vertinimo ir konsolidavimo standartų skirtumų ir nesant gairių, kaip įvertinti integruoto valdymo ir vidaus kontrolės lygį, Direktyvoje 2002/87/EB nustatytų metodų taikymas praktiškai neįmanomas.

IV. 2 ir 3 ramsčiai. Grupės valdymas ir grupės ataskaitų teikimas[56]

a. Grupės valdymas

i. Individualiuoju lygmeniu taikytinų nuostatų mutatis mutandis taikymas grupės lygmeniu

Valdymo reikalavimai grupės lygmeniu nėra išsamiai nustatyti direktyvoje „Mokumas II“. Priešingai, direktyvoje tiesiog numatoma, kad kelios nuostatos, taikytinos individualiuoju lygmeniu, *mutatis mutandis* taikomos ir grupės lygmeniu. Dėl to, EIOPA nuomone, grupės priežiūros institucijoms sunkiau įgyvendinti tokias nuostatas. Pagrindiniai sunkumai susiję su:

- grupės valdymo sistema[57]. Pirma, ne draudimo įmonės įtraukiamos į grupių taikymo sritį, tad joms taikoma ir grupės valdymo sistema, o tai gali kelti sunkumų. Be to, gali būti teisinių neaiškumų dėl administracinio, valdymo ir priežiūros organo nustatymo ir atsakomybės grupės lygmeniu[58]. Galiausiai pavienės įmonės administracinis, valdymo ir priežiūros organas gali turėti prieštaringų tikslų, nes jis turi užtikrinti ir individualios valdymo sistemos tinkamumą, ir jos suderinamumą su grupės valdymo sistema;
- kompetencijos ir tinkamumo reikalavimais[59], kuriuos lemia NPI intervencijos įgaliojimai kontroliuojančiųjų bendrovių lygmeniu. Be to, EIOPA nuomone, tų reikalavimų taikymo sritis nėra aiški (administracinis, valdymo ir priežiūros organas ir (arba) asmenys, veiksmingai valdantys draudimo kontroliuojančiąją bendrovę, ir (arba) pagrindines užduotis atliekantys asmenys)[60];
- papildomu grupės kapitalu[61], visų pirma, valdymo požiūriu. Kadangi grupės valdymo sistema yra iš dalies apibrėžta darant nuorodą į pavienių nuostatų taikymą *mutatis mutandis*, kurį galima aiškinti įvairiai, grupės priežiūros institucijai sudėtingiau patikrinti reikšmingą nukrypimą nuo direktyvos.

Tarybos direktyvas 73/239/EEB, 79/267/EEB, 92/49/EEB, 92/96/EEB, 93/6/EEB ir 93/22/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 98/78/EB ir 2000/12/EB (OL L 35, 2003 2 11, p. 1).

[56] Nors 3 ramstis taip pat aprėpia viešą grupės informacijos atskleidimą, į šio skyriaus taikymo sritį šis aspektas neįtraukiamas.

[57] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 246 straipsnį.

[58] Konkrečiau kalbant, sąvoka „grupės administracinis, valdymo ir priežiūros organas“ nėra apibrėžta, ir direktyvos „Mokumas II“ 40 straipsnis dėl administracinio, valdymo ir priežiūros organo atsakomybės nėra taikomas *mutatis mutandis* grupės lygmeniu.

[59] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 257 straipsnį.

[60] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 257 straipsnį (antraštę ir tekstą) ir 42 straipsnį.

[61] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 233 straipsnio 6 dalį.

Iš tų įvairių pavyzdžių matyti, kad nuostatas, kuriose minimas taikymas *mutatis mutandis*, galima aiškinti labai įvairiai, ir dėl jų priežiūros institucijoms gali būti sunku užtikrinti, kad būtų laikomasi jų taisyklių aiškinimo. EIOPA yra parengusi gaires dėl kai kurių iš pirmiau minėtų klausimų. Perkeldamos direktyvą „Mokumas II“ į nacionalinę teisę kai kurios NPI taip pat parengė savo nacionalines taisykles ar gaires.

ii. Centralizuotas grupės rizikos valdymas[62]

Draudimo ir perdraudimo grupės turi sukurti veiksmingas rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemas, vienodai taikomas visose pavienėse įmonėse, kurioms taikoma grupės priežiūra[63]. Tačiau direktyvoje „Mokumas II“ taip pat numatoma, kad, jeigu patronuojančiosios įmonės rizikos valdymo procesai ir vidaus kontrolės mechanizmai taip pat taikomi jos patronuojamosioms įmonėms, grupės gali prašyti, kad joms būtų taikoma centralizuoto rizikos valdymo (CRV) grupės priežiūros tvarka[64]. Taigi CRV tvarka suponuoja, kad susijusi įmonė perduoda rizikos valdymo užduotis tos pačios grupės dalyvaujančiai įmonei.

Atvejų, kuriais būtų taikomos CRV nuostatos, kol kas nėra. Bet kuriuo atveju CRV tvarka tikriausiai neturėtų didelio poveikio kapitalo paskirstymui grupės viduje, nes susijusios draudimo ar perdraudimo įmonės vis tiek turėtų laikytis savo individualių kapitalo reikalavimų. Apskritai pagal galiojančią sistemą grupėms nėra akivaizdžiai naudinga teikti prašymą taikyti CRV tvarką. Kai taikoma CRV tvarka, patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių susitarimai dėl rizikos valdymo procesų ir vidaus kontrolės mechanizmų laikomi užsakomosiomis paslaugomis. Tad grupės draudimo ar perdraudimo įmonėms vis tiek tektų laikytis visų direktyvos „Mokumas II“ užsakomųjų paslaugų reikalavimų ir apskritai atsakyti už savo valdymo sistemos tinkamumą.

b. Pranešimas apie grupės vidaus sandorius, rizikos koncentraciją ir diversifikacijos efektus grupės lygmeniu

i. Grupės vidaus sandoriai[65]

Grupės vidaus sandoris – tai visos operacijos, kuriose draudimo ar perdraudimo įmonė, vykdydama sutartinę arba nesutartinę ir su mokėjimu susijusią arba nesusijusią prievolę, tiesiogiai arba netiesiogiai pasikliauna kitomis tos pačios grupės įmonėmis ar bet kuriuo fiziniu arba juridiniu asmeniu, kurį su tos grupės įmonėmis sieja glaudūs ryšiai[66].

Draudimo ar perdraudimo grupės privalo pranešti grupės priežiūros institucijoms apie svarbius grupės vidaus sandorius bent kartą per metus ir apie labai svarbius grupės vidaus

[62] Žr. 242 straipsnio 2 dalies b punktą. Centralizuoto grupės rizikos valdymo tvarka pakeičiamas Komisijos pasiūlymas dėl grupės paramos tvarkos, pagal kurią grupės galėtų atitikti dalį patronuojamųjų įmonių MKR pažadėjusios, kad patronuojančioji įmonė prireikus suteiks kapitalą susijusiems draudikams. Grupės paramos tvarka nepatenka į Komisijos prašymo EIOPA pateikti technines rekomendacijas dėl direktyvos „Mokumas II“ peržiūros taikymo sritį.
[63] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 246 straipsnio 1 dalį.
[64] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 236–239 straipsnius.
[65] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalies c punktą.
[66] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 13 straipsnio 19 dalį.

sandorius – kuo greičiau[67]. Grupės priežiūros institucijos taip pat turi apibrėžti grupės vidaus sandorių tipus, apie kuriuos grupės turėtų pranešti visais atvejais[68].

Direktyvoje pateikta grupės vidaus sandorio apibrėžtis gali būti nepakankamai aiški ir išsami. Dėl to ir priežiūros institucijos, ir rinkos dalyviai skirtingai aiškina nuostatas. Visų pirma, nėra aiškus kontroliuojančiųjų bendrovių, papildomas paslaugas teikiančių įmonių ir kitų finansų sektorių įmonių ataskaitų teikimo įtraukimas į taikymo sritį.

Nors EIOPA gairės gali padėti paskatinti priežiūros konvergenciją, vis tiek gali kilti poreikis užtikrinti teisinį saugumą direktyvoje „Mokumas II“ iš dalies pakeičiant grupės vidaus sandorių apibrėžtį. Aiški grupės vidaus sandorių taikymo srities apibrėžtis taip pat gali padaryti poveikį vykdymo užtikrinimo priemonių taikymui, nes priežiūros institucijos yra įgaliotos imtis priemonių, jeigu grupės vidaus sandoriai (arba rizikos koncentracija) „*sudaro grėsmę draudimo ar perdraudimo įmonės finansinei padėčiai*“[69]. EIOPA praneša apie vieną atvejį, kai tokių vykdymo užtikrinimo priemonių buvo imtasi ir individualiuoju, ir grupės lygmeniu.

Reikalaudamos pranešti apie grupės vidaus sandorius grupės priežiūros institucijos laikosi skirtingų procedūrų ir taiko skirtingus kriterijus ir ribines vertes. Kai kurios priežiūros institucijos mano, kad kiekvieno konkretaus atvejo vertinimas yra pagrįstas, nes reikia atsižvelgti į kiekvienos grupės ypatumus, o kitos NPI mano, kad reikia daugiau suderinimo, nes dėl netinkamų ribinių verčių (kurios yra per mažos arba per didelės) grupės vidaus sandorių priežiūra, kuri yra neatsiejama bendro grupių rizikos vertinimo dalis, tampa prastesnė.

ii. Rizikos koncentracija[70]

Dalyvaujančios draudimo ir perdraudimo įmonės, draudimo kontroliuojančiosios bendrovės ir mišrią veiklą vykdančios finansų kontroliuojančiosios bendrovės bent kartą per metus turi pranešti grupės priežiūros institucijai apie bet kokią svarbią rizikos koncentraciją[71]. Grupės priežiūros institucijos taip pat turi apibrėžti rizikos tipą, apie kurį grupės turėtų pranešti visais atvejais[72].

Tačiau aiškios rizikos koncentracijos apibrėžties nėra. Deleguotojo reglamento „Mokumas II“ 376 straipsnyje didelė rizikos koncentracija netiesiogiai apibrėžiama darant nuorodą į jos galimą poveikį grupės mokumo arba likvidumo padėčiai. Tame straipsnyje taip pat pateikiamas neišsamus tiesioginių ir netiesioginių pozicijų, į kurias grupės turėtų atsižvelgti pranešdamos apie didelę rizikos koncentraciją, sąrašas.

Direktyvoje „Mokumas II“ didelė rizikos koncentracija, kurios kiekybinė ribinė vertė privalo būti nustatyta, aiškiai atskiriama nuo rizikos koncentracijos, apie kurią reikia pranešti bet kokiomis aplinkybėmis ir kuri turėtų būti apibrėžiama pagal tipą. Kai kurios NPI griežtai laikosi tokio atskyrimo, o kitos derina kiekybines ribines vertes su kokybiniais kriterijais

[67] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 245 straipsnio 2 dalį.
[68] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 245 straipsnio 3 dalį.
[69] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 258 straipsnio 1 dalį.
[70] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalies c punktą.
[71] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 244 straipsnio 2 dalį.
[72] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 244 straipsnio 3 dalį.

(pavyzdžiui, taiko skirtingas ribines vertes priklausomai nuo priemonės reitingo). Šiame etape Komisija neturi jokių įrodymų, kad vienodoms sąlygoms priežiūros praktikos šioje srityje įvairovė būtų žalinga.

Apskritai, kalbant apie ribinių verčių nustatymą ir rizikos koncentracijos tipus, apie kuriuos turi būti pranešama, EIOPA atkreipia dėmesį į panašius sunkumus, kaip grupės vidaus sandorių atveju: kai kurios priežiūros institucijos pageidauja vertinti kiekvieną konkretų atvejį, o kitos NPI nori didesnio suderinimo.

iii. Direktyvos „Mokumas II“ ir FKD ryšiai

Jeigu draudimo grupė taip pat yra finansinis konglomeratas, kuriam taikoma papildoma priežiūra, kaip numatyta Direktyvos 2002/87/EB (toliau – FKD) 5 straipsnio 2 dalyje (arba jam priklauso), pagal direktyvą „Mokumas II“ grupės priežiūros institucija po konsultacijų su kitomis atitinkamomis priežiūros institucijomis gali nuspręsti nevykdyti rizikos koncentracijos ir (arba) grupės vidaus sandorių priežiūros[73]. Tokia galimybė pagrindžiama tuo, kad panašūs ataskaitų teikimo reikalavimai nustatyti FKD[74].

EIOPA praneša tik apie du atsisakymo atvejus[75]. FKD numatyta, kad nesant sutartos ribinės vertės reikėtų pranešti tik apie grupės vidaus sandorius, kurių vertė viršija 5 proc. visos konglomerato kapitalo pakankamumo reikalavimų sumos. Jeigu konglomerato draudimo dalis nėra labai didelė, palyginti su bankininkystės dalimi, ta ribinė vertė tikriausiai bus per didelė, kad tinkamai apimtų su draudimu susijusius sandorius. Tad nesant susitarimo su bankininkystės priežiūros institucija dėl tikslesnių ribinių verčių draudimo grupės priežiūros institucija neturi paskatų leisti taikyti atsisakymą.

iv. Diversifikacijos efektai grupėje[76]

Grupės privalo pateikti grupės priežiūros institucijoms tinkamą paaiškinimą dėl visų grupės susijusių draudimo ar perdraudimo įmonių MKR sumos ir konsoliduotojo grupės MKR skirtumo[77]. Tačiau, EIOPA nuomone, nesant suderintų pranešimo apie diversifikacijos naudą formų grupės priežiūros institucijoms teikiamos informacijos kokybė ir išsamumas labai skiriasi.

Tačiau nėra jokio visuotinio požiūrio į diversifikacijos naudos vertinimą; jį reikėtų pritaikyti atsižvelgiant į kiekvienos grupės riziką, pobūdį ir sudėtingumą. Tad kai kurios NPI mano, jog visiškai standartizavus ataskaitų teikimą ir informacijos apie diversifikacijos naudą atskleidimą neįmanoma tinkamai apibūdinti konkrečios kiekvienos grupės padėties.

V. Kitos su grupės priežiūra nesusijusios temos, išvardytos direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalyje

[73] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 213 straipsnio 3 dalį.
[74] Žr. Direktyvos 2002/87/EB 8 ir 9 straipsnius.
[75] Remiantis 2018 m. paskelbtu Jungtinio komiteto finansinių konglomeratų sąrašu yra 81 finansinis konglomeratas, iš jų 24 konglomeratams FKD visiškai arba iš dalies netaikoma.
[76] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalies d punktą.
[77] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 246 straipsnio 4 dalį.

a. EIOPA tarpininkavimas sprendžiant su priežiūra susijusius ginčus[78]

Iki 2018 m. pabaigos privalomo tarpininkavimo prašymų nebuvo. Kelios NPI kreipėsi į EIOPA dėl neprivalomo tarpininkavimo, susijusio su tarpvalstybiniais klausimais. 2018 m. birželio mėn. EIOPA paskelbė savo pirmąją nuomonę dėl neprivalomo tarpininkavimo[79].

b. Draudimo garantijų sistema (toliau – DGS)[80]

Su DGS susijusi padėtis Europoje[81] yra nevienoda. Kai kuriose šalyse galioja daugiau nei viena DGS, kitose – nė vienos. Taip pat yra esminių skirtumų, susijusių su aprėpiamomis draudimo rūšimis, padengimo lygiu, taikymo sritimi[82], finansavimo šaltiniais, DGS vaidmeniu[83], rinkos dalyvių indėlių apskaičiavimo pagrindu ir DGS gebėjimu užtikrinti papildomą finansavimą trūkumo atvejais[84].

VI. Išvada

Apskritai grupės priežiūros rizikos ribojimo sistema, atrodo, yra patvari; dėmesys sutelkiamas į kapitalo valdymą ir grupės lygmeniu užtikrinamas geresnis rizikos suvokimas ir stebėsena. Tačiau kai kuriose sistemos dalyse nebūtinai užtikrinama, kad grupės ir NPI vienodai įgyvendintų taisykles, ir tai gali turėti poveikį vienodoms sąlygoms ir kapitalo valdymo strategijoms.

Iš II skyriaus matyti, kad skirtingai įgyvendinant direktyvos „Mokumas II“ nuostatas dėl grupės priežiūros gali būti daromas neigiamas poveikis draudėjų apsaugai, priklausomai nuo to, kaip NPI nustato priežiūros apimtį ir vykdo priežiūrą patronuojančiųjų kontroliuojančiųjų bendrovių lygmeniu. Taip pat pabrėžiama, kaip svarbu užtikrinti tinkamą grupių, kurių patronuojančiosios įmonės buveinė yra trečiojoje šalyje, priežiūrą. Be to, atsižvelgiant į labai skirtingus įvairių NPI priežiūros įgaliojimus reikia įvertinti direktyvoje „Mokumas II“ numatytų ankstyvosios intervencijos įgaliojimų tinkamumą.

III skyriuje nagrinėjami keli teisiniai neaiškumai ir skirtinga priežiūros praktika, kuri gali padaryti didelį poveikį grupės mokumui. Tai susiję ir su grupės nuosavomis lėšomis, ir su grupės MKR ir grupės minimalaus kapitalo reikalavimu. Dėl grupės vidaus modelių naudojimo gali kilti papildomų sunkumų. Pirma, pagrindinių aspektų, kaip antai dinaminio kintamumo koregavimo, požiūriu skirtingai įgyvendinant tą patį vidaus modelį individualiuoju lygmeniu ir grupės lygmeniu, tai gali padaryti poveikį grupės rizikos valdymui. Be to, grupei naudojant dalinį vidaus modelį gali susidaryti sąlygos

[78] Žr. direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalies e punktą.
[79] Paskelbta čia.
[80] Žr. 242 straipsnio 2 dalies h punktą. Į šį skirsnį nėra įtraukiamos už nukentėjusių asmenų patirtos žalos atlyginimą atsakingos įstaigos, kaip numatyta Direktyvos 2009/103/EB (toliau – Motorinių transporto priemonių draudimo direktyva) 10 straipsnyje.
[81] Remiantis 2010 m. Europos Komisijos Baltąja knyga dėl draudimo garantijų sistemų *„[d]raudimo garantijų sistemomis (DGS) teikiama vartotojų apsauga kraštutiniu atveju, kai draudimo įmonės nebegali vykdyti savo sutartinių įsipareigojimų. Taigi jomis žmonės apsaugomi nuo rizikos, kad reikalavimai nebus patenkinti, jei jų draudimo įmonė taps nemoki.*“
[82] Draudėjų apsauga tik kilmės valstybėje narėje arba jos išplėtimas aprėpiant ir priimančiąsias valstybes nares, kuriose draudikas vykdo veiklą.
[83] Siekiant pratęsti draudimo liudijimų galiojimą arba kompensuoti draudėjų patirtą žalą.
[84] Pavyzdžiui, išleidžiant skolos vertybinius popierius arba padidinant metinių įmokų sumą.

reglamentavimo arbitražui dėl būdo į grupės mokumą integruoti į modelio taikymo sritį nepatenkančius subjektus.

IV skyriuje nagrinėjama, kaip įvairiai galima aiškinti grupės valdymo nuostatas, kurios direktyvoje „Mokumas II“ paprastai išdėstomos kaip *mutatis mutandis* taikomi individualieji reikalavimai. Tame skyriuje taip pat nurodomos tam tikros priežastys, dėl kurių nė viena grupė šiuo metu netaiko CRV tvarkos. Kalbant apie III ramsčio reikalavimus, EIOPA ir NPI mano, kad grupės vidaus sandorių, apie kuriuos reikia pranešti, apibrėžtis ir taikymo sritis nėra pakankamai aiškios ir išsamios. Tačiau priežiūros institucijos laikosi skirtingų nuomonių dėl tinkamo pranešimo apie grupės vidaus sandorius ir rizikos koncentraciją bei kiekybinio diversifikacijos efektų vertinimo nuostatų suderinimo lygio.

Galiausiai labai nevienoda su DGS susijusi padėtis Europoje, kaip aptariama V skyriuje, gali padaryti poveikį draudėjų apsaugai, kaip matyti iš kelių neseniai įvykusio tarpvalstybinę veiklą vykdančių draudikų žlugimo atvejų. Šiuo metu EIOPA toliau tiria, ar reikia imtis veiksmų siekiant suderinti DGS, remdamasi 2018 m. paskelbtu diskusijoms skirtu dokumentu[85].

Direktyvos „Mokumas II“ 242 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Komisijos ataskaita gali būti pateikiama kartu su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Šioje ataskaitoje nustatytos kelios svarbios problemos, kurias gali tekti spręsti galbūt net atliekant teisės aktų pakeitimus. Tačiau dėl šių galimų taisyklių pakeitimų poveikio reikia atlikti išsamesnę analizę. Todėl Komisija mano, kad atliekant direktyvos „Mokumas II“ 2020 m. bendrąją peržiūrą tikslinga taikyti grupės priežiūrą. Komisija paragino EIOPA iki 2020 m. birželio 30 d. pateikti technines rekomendacijas šioje ataskaitoje nustatytoms problemoms ir kitoms susijusioms problemoms spręsti, nes jos gali daryti neigiamą poveikį draudėjų apsaugai, kad į jas būtų atsižvelgta 2020 m. atliekant direktyvos „Mokumas II“ peržiūrą[86].

[85] Paskelbta čia.
[86] Žr. Komisijos prašymą EIOPA pateikti technines rekomendacijas dėl direktyvos „Mokumas II“ peržiūros.